

Dobbernatuur: Ervaringen na een jaar (2025)

Een experiment in waterkwaliteit, biodiversiteit en stedelijke weerbaarheid

Beeld: Zicht op Dobbernatuur in de Binnenhaven

Het Marineterrein is een testgebied voor stedelijke vraagstukken. Met Dobbernatuur onderzoeken we hoe drijvende natuur kan bijdragen aan een gezondere en klimaatbestendige stad. Dobbernatuur bestaat uit innovatieve drijvende natuurprojecten in de Binnenhaven van het Marineterrein. Dobbernatuur heeft als doel een natuurlijke overgang tussen kade en water te creëren, waterkwaliteit te verbeteren en voorkomen dat mensen van de hoge kades duiken. We onderzoeken hoe natuurlijke materialen - zoals riet, kurk, wilg en bamboe - de natuur en de waterkwaliteit beïnvloeden.

De waterkwaliteit in Amsterdam is onvoldoende. Dat komt onder andere door kanalisatie: rechte, harde kades zijn efficiënt voor waterbeheer en scheepvaart, maar bieden weinig ruimte voor planten en dieren. Planten kunnen zich er niet wortelen, jonge vissen vinden geen schuilplekken en door gebrek aan zonlicht groeien onderwaterplanten nauwelijks. Meer natuur in het water kan hiervoor een belangrijke oplossing zijn. In 2025 is onderzocht wat wel en niet werkt bij drijvende natuur in de praktijk. Welke natuurlijke materialen zijn robuust genoeg? Welke ontwerpen van drijvende tuinen zorgen voor het meeste waterleven? Met het experiment Dobbernatuur zijn we het gesprek gestart over het belang van waterkwaliteit en biodiversiteit in de stad en creëren we hierover bewustzijn bij bezoekers van het Marineterrein.

Dit project is mede mogelijk gemaakt door: gemeente Amsterdam, Waternet, UvA, AMS Institute, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en het Marineterrein (Voets+TEPP).

Wat hebben we in 2025 gedaan?

De pioniers hebben eind 2024 innovatieve ontwerpen gemaakt en de drijfstructuren aangelegd in de Binnenhaven, rondom de meerpalen en langs de kade. Begin 2025 is de eerste beplanting aangelegd. De projecten die in de Binnenhaven dobberen zijn: DobberWeelde, Willoasis, Broedeiland, BioMatrix, Vogelwoonboot, Moeraskussen (gezonken), Mosselfilter en Otterdam (weggehaald).

Uitgevoerde stappen:

- Ontwerp en plaatsing van drijvende natuur
- Monitoring van waterkwaliteit: waterplanten, macrofauna en doorzicht.
- Organiseren van bijeenkomsten over waterkwaliteit voor bezoekers.

Het afgelopen jaar kan daarmee worden beschouwd als een try-outfase, waaruit nu een periode van optimalisaties volgt.

Belangrijke bevindingen uit het eerste jaar (2025)

Gedurende de zomer hebben twee meethelden (van de UvA en AMS) de waterkwaliteit gemonitord. Gedurende 3 tot 4 maanden lang zijn de fysisch-chemische parameters (o.a. doorzicht, stikstof en fosfor) twee keer in de week gemeten en de biologische parameters (macrofauna, waterplanten en wortelgroei) één keer per maand. Daarnaast zijn de experimenten veelvuldig bezocht en bekeken door bezoekers van het Marineterrein.

Beeld: Meethelden aan het werk

Maatschappelijke relevantie

Het experiment Dobbernatuur is voor Waternet, de gemeente Amsterdam, de UvA, AMS Institute en Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en het Marineterrein een middel om te onderzoeken en bekendheid te geven wat het effect is van drijvend groen op de ecologische waterkwaliteit. In het afgelopen jaar kreeg Dobbernatuur veel positieve aandacht van bezoekers van het Marineterrein. Vooral de [BioBlitz-bijeenkomst](#) waarbij deelnemers snorkelend op zoek gingen naar watersoorten trok veel belangstelling. Ook scholen en andere groepen wisten de plek te vinden voor educatieve activiteiten. Zo zijn studenten van de master Freshwater and Marine Biology langs geweest, voor het vak Water Quality and Water Management. Dit laat zien dat Dobbernatuur bijdraagt aan de bewustwording over waterkwaliteit in de stad. In de woorden van de meethelden zelf: *"Het was leuk om van dichtbij te zien welke flora en fauna zich kunnen vestigen in het water van Marineterrein. Ook bezoekers van het Marineterrein reageerden enthousiast. Dat merkten we goed aan de aanspraak die we hadden tijdens de watermetingen."*

Resultaten biologische parameters (macrofauna en waterplanten)

De resultaten laten zien dat Dobbernatuur een andere leefomgeving creëert voor macrofauna en waterplanten dan een kale kademuur. Bij Dobbernatuurprojecten vonden we meer diersoorten dan bij het referentiepunt: een kale muur in hetzelfde watergebied. Vooral de projecten BioMatrix en de Mosselfilter springen eruit door de grote aanwezigheid en diversiteit van diersoorten. Waarschijnlijk zorgt de grote hoeveelheid beplanting bij deze drijvende projecten voor meer wortels van waterplanten, die op hun beurt weer zorgen voor schuilplaatsen en voedsel. Daarnaast zagen we meer oevervegetatie bij de projecten vergeleken met de referentiepunten. We zien meer aanwezigheid van waterdieren (macrofauna) bij projecten die voldoen aan de kenmerken:

- Relatief grote oppervlakte
- Complexe wortelstructuur (van waterplanten)
- Tegen de kade gevestigd

Het is onduidelijk of de ligging naast de muur, grootte van het eiland, aanwezigheid van wortels of alle drie de eigenschappen samen stuurfactor zijn. De meest gevonden soorten betreffen steurgarnalen, aasgarnalen, diverse vlokreeften, slijkgarnalen, tweekleppigen, sponzen en slakken.

Resultaten fysisch-chemische parameters (o.a. doorzicht, stikstof en fosfor)

Voor de fysisch-chemische parameters (doorzicht, stikstof en fosfor) is er geen verschil waargenomen tussen de projecten en het referentiepunt. Dit is deels te verklaren door het geringe aantal metingen, de beperkte periode van monitoring (van juli tot oktober 2025) en de korte verblijftijd van het water. Als laatste, vraagt ecologische innovatie tijd door het waterleven dat zich moet ontwikkelen. De resultaten zeggen vooral iets over vestiging en beginfase, nog niet over het eindresultaat.

Vooruitblik

Het eerste jaar van Dobbernatuur stond in het teken van verkennen en testen. In 2026 bouwen we hierop voort. De Dobbertnatuur initiatieven blijven nog een jaar in de Binnenhaven liggen en zullen opnieuw worden gemonitord. De resultaten van 2025 en 2026 kunnen dan met elkaar vergeleken worden.

1. In het eerste jaar zien we bij **sommige projecten meer leven** op en rond de drijvende projecten. We zien verandering op plaatselijk niveau, voornamelijk bij de grotere eilanden met wortelstructuren. Dit vraagt om **optimalisatie en verder testen van de ontwerpen**.
2. Komend jaar worden de meetmethodes verbeterd en is er het doel om **meerdere initiatieven in de stad** te meten zodat deze vergeleken kunnen worden.
3. De planten gaan hun **volgende groeiseizoen** in. De **ecologische effecten kunnen toenemen** naarmate de planten ouder worden.
4. We zetten in op **meer zichtbaarheid voor bezoekers** van het Marineterrein om meer bewustwording over de waterkwaliteit in de stad te creëren.

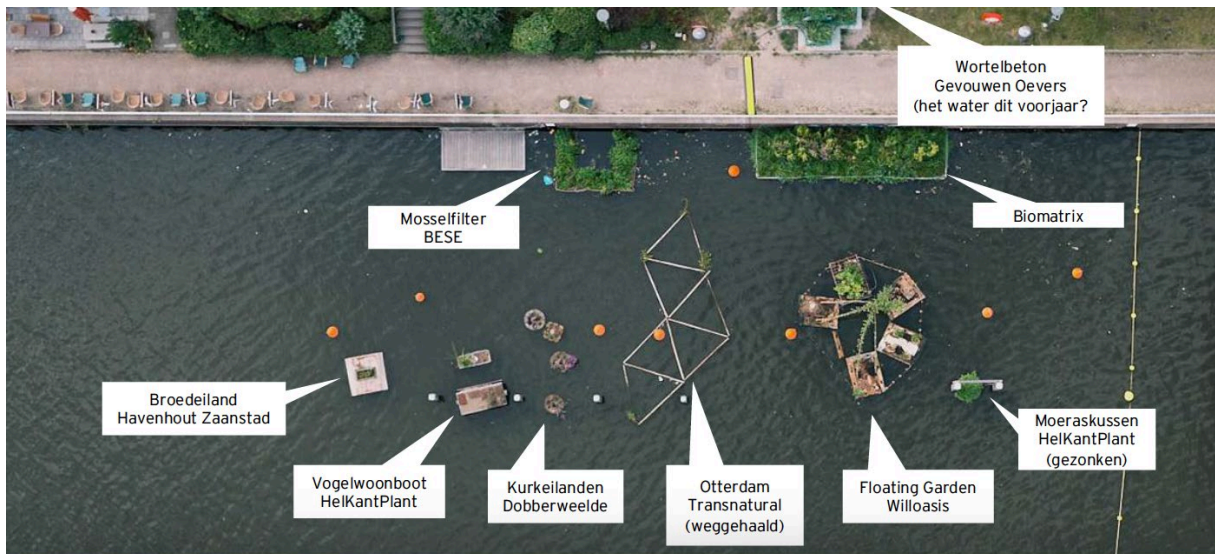
We kijken uit naar nog een jaar Dobbernatuur waarin we blijven monitoren en ontdekken hoe drijvende natuur een bijdrage kan leveren aan de waterkwaliteit en biodiversiteit in de stad.

Wil je meer weten over de Dobbernatuur? Kijk dan op:

<https://marineterrein.nl/experimenten/dobbernatuur-in-de-binnenhaven/> of neem contact op tijdelijk beheerder en gebiedscurator Voets+TEPP via info@voetstepp.nl.

Bijlage 1: Overzicht initiatieven Dobbernatuur

- Project 1 = Floating Garden
- Project 2 = Otterdam
- Project 3 = Kurkeilanden
- Project 4 = Vogelwoonboot
- Project 5 = Broedeiland
- Project 6 = Biomatrix
- Mussels = Mosselfilter (BESE)

Bijlage 2: Resultaten 2025

